

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep

0033 OSLO

Att: Avd.dir Johan Vetlesen

Høring – direktiv for å fremme bruk av fornybar energi

Vi viser til høringsbrev datert 3. februar 2009 og vil gjennom dette brevet komme med EBLs kommentarer.

Direktivet ble vedtatt i de politiske organer i EU i desember 2008 etter lange forhandlinger. Vi anser det som lite formålstjenelig nå å kommentere på direktivets innhold. Vi vil avgrense våre kommentarer til det vi anser som realistisk at Norge har innflytelse på når Norge nå skal forhandle med EU om implementering av direktivet i norsk lov.

EBL er som utgangspunkt positiv til direktivet og for en offensiv fornybarsatsing. Norge har betydelige ressurser innen vann, vind og bio - og også andre energiformer – som til sammen langt overgår de behovene vi kan se for oss fram til 2020. Under våre kommentarer ligger bransjens engasjement – ikke bare innen produksjon av elektrisitet, men også varmesektoren der energibedriftene er de toneangivende operatører innen fjernvarme.

Direktivet vil skape forretningsmuligheter for bransjen både på kraft og varmesiden. Samtidig er det viktig at målene fremmer og ikke svekker verdiskapingen fra norske naturressurser. Det er derfor viktig at man både ved fastlegging av ambisjonsnivået og utforming av virkemidlene for å nå ambisjonene, har et øye til forventet forbruksvekst/kraftbalansen, som også bidrar til å sikre incentiver til energieffektivisering og investering i kapasitet.

EBL støtter derfor departementets beslutning om å implementere direktivet i norsk lov.

Etablering av en norsk ambisjon for fornybardirektivet

Vi oppfatter direktivet som drevet fram av to prosesser – et bidrag til å nå klimamål og et bidrag til økt forsyningssikkerhet. Den gjennomsnittlige andelen fornybar energi i EU ligger på ca 8,5 % og målet er å komme opp til 20 % i 2020. Norge ligger så langt vi har kunnet beregne i området 60 % fornybar energi av vår totale landbaserte energibruk og Norge har i overskuelig framtid ingen forsyningssikkerhetsproblemer på energi. Norge er derfor i en helt annen situasjon enn samtlige EU-land når man skal vurdere hvor mye ny fornybar energi som bør inn i det norske energisystemet som følge av direktivet.

I direktivet er økningen i fornybarandel mellom medlemslandene i hovedsak en blanding av et flatt tillegg og et tillegg som en funksjon av BNP/innbygger. I tillegg har land med særlige forhold fått tilpasset sine mål. En mekanisk anvendelse av de to hovedkriteriene benyttet i EUs interne byrdefordeling på Norge, vil så langt vi har kunnet beregne raskt føre til en høyere produksjon av fornybar energi enn det et norsk marked vil etterspørre. Det vil eventuelt føre til at norske forbrukere må delta i finansiering av fornybar energi som må eksporteres. EBL vil derfor foreslå at man tenker i andre baner når ambisjonsnivået skal fastlegges for Norge

Adm dir Steinar Bysveen (EBL) har sammen med prof Jørgen Randers (BI) og adm dir Sverre Aam (SINTEF) gjennomført en studie (ENKL-planen) av hvilke muligheter Norge har til å nå Stortingets Klimaforlik og EUs 20-20-20-pakke. Planen er tidligere presentert for departementet. Planen peker på at dersom Norge skal nå målene i Klimaforliket må vi øke energieffektiviteten i samfunnet og i betydelig grad erstatte fossil energi med fornybar energi – innen de sektorene der det er mulig å få til. Det er nettopp det EU også gjør med sin fornybarpakke – erstatte fossil med fornybar energi. Planen viser også at dersom man bruker målene man får ved mekanisk å anvende hovedkriteriene til EU, vil Norge måtte bygge og eksportere betydelige kraftmengder eller gjøre svært omfattende tiltak for å sikre økt anvendelse av fornybar energi. Hovedutfordringen i Norge ligger i at vi har lite fossil energi å fase ut – vi bruker i svært liten grad fossil energi i kraftsektoren og også svært lite i varmesektoren, mens utfordringene i transportsektoren i stor grad ligner det vi ser i andre land og der det foreløpig er teknologiske begrensninger for konvertering. For å fase inn store mengder fornybar energi må fossil energi i tillegg til varmesektoren fases ut av andre sektorer til kostnader som er til dels høyere enn i andre land.

Det er derfor viktig at departementet har en god forståelse av hvordan klimamålene og målene på energisektoren gjensidig påvirker hverandre når man skal forhandle fornybarandelen med EU.

Med vår allerede høye fornybarandel og høye forsyningsikkerhet vil vi tro det vil være forståelse i EU for en posisjon der vårt nasjonale mål for fornybar energi avgrenses til å dekke nasjonale energibehov.

En høy ambisjon på fornybar energi må ledsages av virkemidler både for å sikre utbygging av fornybar energi og virkemidler for konvertering fra fossil til fornybar energi. Dersom man ikke får til virkemidler på begge områdene, vil man ikke nå klimamålene og den fornybare kraftproduksjonen som blir etablert vil i stor grad gå til eksport. Det er derfor viktig at man ser energi- og klimapolitikken med tilhørende virkemidler i sammenheng når ambisjonsnivået etableres slik at fornybardirektivet får en positiv klimaeffekt. Utvikling av et svensk-norsk sertifikatmarked for kraft og støtteordninger på varmesiden er viktige deler i dette.

Med bakgrunn i dette foreslår vi at ambisjonsnivået defineres i to trinn:

- Ambisjonsnivået bør ta utgangspunkt i nasjonalt behov for energi som både omfatter den generelle forbruksutviklingen og hvor mye ekstra fornybar energi som vil etterspørres som følge av tiltak for å følge opp Klimaforliket fram til 2020.
- Ut over dette kan Norge forhandle med EU om i hvilken grad norske myndigheter vil forplikte seg til å åpne for en ytterligere økning av norsk produksjon av fornybar kraft gjennom bruk av de fleksible mekanismene, som innebærer at utbygging i Norge finansieres med støtte midler fra et EU-land. En planlagt utbygging i Norge ut over forventet forbruksvekst, forutsetter tilstrekkelig nettkapasitet i Norge og utvekslingskapasitet med andre markeder.

Følgende elementer kan også være del i forhandlingene om ambisjonsnivået:

- Det er et økende behov for regulerbar kraftproduksjon i EU blant annet som følge av økt vindkraftutbygging. Det kan derfor være en mulighet å utnytte reguleringsvevnen i vårt produksjonssystem og bygge ut mer effekt med tilhørende overføringskapasitet – noe som er med å påvirke EUs muligheter for å nå sine fornybarmål.
- Norge kan utnytte direktivets fleksible mekanismer til også å delta i finansiering av fornybarprosjekter i tredjeland for derved å bidra til økt produksjon av fornybar energi

Sikre norsk verdiskaping og klimaeffektive virkemidler

Sverige har allerede i sin nye energiplan vedtatt utbygging av 30 TWh ny fornybar kraft fram til 2020, Danmark har vedtatt å fordoble sin vindkraftproduksjon. I Finland kommer et nytt kjernekraftverk i drift. Dette innebærer at det vil komme betydelige nye kraftmengder inn i det nordiske kraftmarkedet innen 2020. Utviklingen av norske mål og planer må derfor også ta hensyn til den samlede utviklingen i det nordiske markedet.

På den bakgrunn vil EBL peke på at det er svært viktig at vi får sikret kabelkapasitet ut av landet og nett i Norge som sikrer nasjonale og regionale kraftoverskudd markedsadgang – ikke minst i de europeiske kraftmarkedene. Det blir viktig å sikre konsesjonsprosesser og rammebetingelser som gjør at slike forbindelser blir etablert i tide. Slik kapasitetsutbygging må også samordnes med de forretningsmulighetene som ligger i økt effekteksport. En overinvestering i ny kraftproduksjon – dvs uten tilstrekkelig kabelkapasitet ut av landet – vil kunne gi redusert verdiskaping og lavere skatteinntekter fra norske fornybarressurser, reduserte incentiver til energieffektivisering og reduserte incentiver til investeringer i ny fornybar kapasitet. Hvis så skjer vil vi heller ikke nå klimamålene.

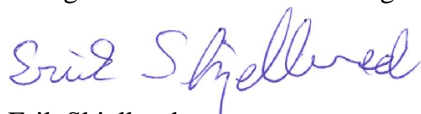
Synspunkter på tidsplanen for forhandlingsprosessen med EU

Direktivet åpner gjennom de fleksible mekanismene mulighet for spennende forretningsutvikling. Energibedriftene er godt posisjonert for å delta i utvikling av disse mulighetene, men vi er ikke alene. Store aktører i EUs medlemsland vil også se disse mulighetene. Det er derfor viktig at Norge legger opp en strategi som sikrer at direktivet implementeres i norsk lov parallelt med implementeringen i EUs medlemsland. En forsinket implementering av direktivet i Norge i forhold til EU vil innebære en konkurranseulempe for de energibedriftene som vil delta i utviklingen av disse nye mulighetene. En samordning vil også styrke arbeidet og tempoet i gjennomføring av et felles svensk-norsk sertifikatmarked.

Så vidt vi forstår innebærer framdriftsplanen at direktivet vil bli implementert i EU antakelig mot slutten av 2010. Det betyr etter hva vi forstår samtidig at dersom Norge skal følge den samme prosessen som EU, må mye være klart fra norsk side innen okt/nov 2009.

EBL deltar gjerne i videre diskusjoner om disse temaene. Vennlig hilsen

Energibedriftenes Landsforening

Erik Skjelbred

Direktør produksjon og miljø